

קב"ץ

שיחות מוהרא"ש

דבורים נוראים ונפלאים, מעוררים מעירים ומחזקים, אשר מתוך הנחל נובע

מקור חכמה נובעים, להחיות נפש כל חי ומשם יסקו העדרים, להתחזק

בעבודת הבורא בכל דרגה שיהיו נמצאים

בפי ששמענו וקבלנו מפה קדשו של

מרן מוהרא"ש זי"ע

תפלת טל, חול-המועד, אסרו-חג

יצא לאור ערב פסח תשע"ח

על ידי תלמידי מתיבתא 'היכל הקדש' חסידי ברסלב

עיר הקדש אשדוד תובב"א

קדשת ברכת טל ביום ראשון דפסח

מוהרא"ש ז"ל אמר, שתפלת טל שמתפללים ביום ראשון של פסח, מאד מסגל להמשיך על האדם התעוררות חדשה לעבודת השם יתברך, שימשיך על עצמו טל של תחיה, להחיות עצמו מכל נפילותיו וירידותיו, שנחשבות כמיתה, רחמנא ליצלן, ויעשה התחלה חדשה בעבודת השם יתברך, כי יש טל של תחיה, שבו יחיה הקדוש-ברוך-הוא את המתים, וכמו שכתוב (ישעיה כו, יט): "יחיו מתוך נבלתי יקומון, הקיצו ורגנו שכני עפר כי טל אורת טלך" וגו', ואמרו חכמינו הקדושים (ירושלמי ברכות לח ע"ב): "אין המתים חיים אלא בטללים", ועל כן תקנו הזכרת טל, בברכת "מתיה המתים", כי הם קשורים זה בזה, ובטל זה החיה הקדוש-ברוך-הוא נשמות ישראל בעת מתן-תורה, כשפרחה נשמתן בשמעם הדברות מפי הקדוש-ברוך-הוא, שהוריד להם טל שעתיד להחיות בו המתים, והחיה אותם (שבת פח ע"ב), ולכן בעת תפלת טל ראוי לאדם לבקש מהקדוש-ברוך-הוא, שיהיה נמשך עליו טל של תחיה, ויתחיל לעסק בעבודת השם-יתברך מחדש, ועל ידי הטל הקדוש, יקבל לחלוותית דקדשה מלמעלה, לפרח ולשגשג בכל עת בהתקרבות יתרה אל הקדוש-ברוך-הוא, וכמו שכתוב (הושע יד, ו): "אֲהִיָּה כַּטַּל לְיִשְׂרָאֵל", שהקדוש-ברוך-הוא הבטיח לנשמות ישראל שיהיה להם כטל, שהוא

דְּבַר הַמִּתְבַּקֵּשׁ בְּכָל עֵת (תַּעֲנִית ד' ע"א), וְעַל יְדֵי טַל זֶה, יִהְיֶה נִחָשֵׁב לְאָדָם כְּאֵלוֹ קָם לְתַחִיָּה, כִּי תַחִית הַמֵּתִים שִׁיף לְכָל אָדָם בְּכָל עֵת, וּכְמוֹ שְׁאֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תַּעֲנִית ב' ע"ב): 'תַּחִית הַמֵּתִים כּוֹלָא יוֹמָא זְמַנִּיה הוּא', כִּי עַל יְדֵי שְׁקָם בְּבַקָּר מְשַׁנְתּוּ, וּמִתְחִיל לְעֶסֶק בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, נִחָשֵׁב כְּאֵלוֹ קָם לְתַחִיָּה, וּכְמוֹ שְׁמִבְרָכִים בְּכָל בַּקָּר: "הַמַּחֲזִיר נִשְׁמוֹת לַפְּגָרִים מֵתִים", וְכֵן בְּכָל פֶּעַם שְׁאָדָם מִתְעוֹרֵר לְהִתְקַרֵּב אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ - מִמְּשִׁיף עַל עֲצָמוֹ מִזֶּה הַטַּל שֶׁל תַּחִיָּה, וְהַטַּל מְרַעֲנֵן אוֹתוֹ עִם חִלּוּחִית דְּקַדְשָׁה, וְעוֹזֵר לוֹ לְעֲשׂוֹת הַרְּבָה בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

וְעַל כֵּן מְצִינּוֹ שֶׁטַל מוֹרָה עַל מִדַּת הַהִתְחַדְּשׁוֹת, וּכְמוֹ שְׁכָתוּב (תְּהִלִּים ק"ג, א): "לֵךְ טַל יִלְדִתִּיךְ", וְכֵן אֵימָא בְּגִמְרָא (בְּבֵא בְּתָרָא צֵא ע"ב וְעוֹד): שְׁתִּינּוּק בְּלִשׁוֹן אֲרַמִּית נִקְרָא 'טְלִיא', כִּי כְמוֹ שֶׁהַטַּל יוֹרֵד בְּכָל בַּקָּר מִחֲדָשׁ, וּמְרַעֲנֵן כָּל הַבְּרִיאָה, כְּמוֹ כֵּן אָדָם צָרִיךְ לְחַדֵּשׁ עֲצָמוֹ בְּכָל יוֹם, כְּתִינּוּק שְׁנוּלֵד דְּמִי, וְיִתְחִיל לְלַמֵּד תּוֹרָה עִם צְמֵאוֹן וְחֶשֶׁק חֲדָשׁ, כְּאֵלוֹ עֲדִין לֹא לְמַד כָּלֵל מֵעוֹלָם, וְאִזּוֹ הַטַּל שֶׁל תּוֹרָה יַחִיָּה אוֹתוֹ, וְיַעֲלֶה נִשְׁמָתוֹ לְמַעְלָה, וְיִתְדַבֵּק אוֹתוֹ בְּשִׂכְנֵיהַ הַקְּדוֹשָׁה, וּכְמוֹ הַטֶּבַע שֶׁל טַל, לְעֲלוֹת לְמַעְלָה, וּכְמוֹ שְׁכָתוּב (שְׁמוֹת ט"ז יד): "וַיַּעֲלֵל שְׁכַבַּת הַטַּל", וּפִרְשׁ רַש"י, שְׁאָם אָדָם יִמְלֵא קְלַפְתַּי בִּיצָה עִם טַל, קְלַפְתַּי הַבִּיצָה תַּעֲלֶה לְמַעְלָה, עֵינַי שָׁם,

וְזֶהוּ סוּד הַפְּסוּק (הוֹשַׁע יד, ו): "אֱהִיָּה כְּטַל לְיִשְׂרָאֵל", כִּי הַשֵּׁם אֱהִיָּה הוּא הַשֵּׁם שֶׁל תְּשׁוּבָה, שְׁפָרוּשׁוֹ, אֲנֵא זְמִין לְמִיָּהוּי, אֲנִי רוּצָה מֵעַכְשָׁו לְעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה (לְקוּטֵי מוֹתָרָא"ן, חֶלֶק א', סִימָן ר'). וּכְשֶׁאָדָם מִתְעוֹרֵר לְעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה, אִזּוֹ

ממשיך על עצמו טל של תחיה מאת הקדוש ברוך הוא, ומקבל סיעתא דשמיא מיחדת להצליח בכל דרכיו, כי ג' אותיות ראשונות של שם הוי"ה ברוך הוא, יה"ו, הם בגימטריא כ"א, כמו השם אהי"ה, וכדי לזכות לדבק בשם הוי"ה ברוך הוא - צריכים מקדם לעשות תשובה, ולחדש רצונו בכסופים ורצונות טובים בכל עת, ואם ממלאים אותיות יה"ו במלוי אלפיין כזה: יו"ד ה"א וא"ו, הם בגימטריא ט"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן יא), שזהו הסוד אהי"ה כטל לישראל, שהשם אהי"ה, שהוא שם התשובה, כט"ל לישראל, וגורם להם לחדש עצמם בכל עת, ולכן דבר גדול מאד, בכל פעם שאדם מזכיר "טל" בתפלותיו, להזכיר עצמו מן ההתחדשות בעבודת השם יתברך, להחיות עצמו מנפילתו, ואז יהיה כבריה חדשה, ויהיה נחשב כתחית המתים ממש.

ואמר מוהר"א ש"ל, שדיקא ביום ראשון של פסח, מתפללין על הטל לברכה, כי בליל פסח נתברך יעקב מיצחק עם ברכת הטל (פרקי דרבי אליעזר פרק לב), פי נכנס אז לקבל הברכות, וברך אותו יצחק בברכת (בראשית כז, כח): "ויתן לך האלקים מטל השמים" וגו', שברכה זאת כוללת כל הברכות, הן ברוחניות והן בגשמיות, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה טו, א): "מטל השמים" - זה המן, "ומשמני הארץ" - זה הבאר וכו', דבר אחר, "מטל השמים" - זו ציון, "ומשמני הארץ" - אלו הקרבנות וכו', דבר אחר, "מטל השמים" - זה מקרא, "ומשמני הארץ" - זו משנה, "דגן" - זה תלמוד, "תירוש" - זה אגדה, עין שם, שיצחק

ברך את יעקב, עם כל ההשפעות טובות מלמעלה ומלמטה, ושיזכה לט"ל בכל מקומות התורה בכל יום, שהוא עקר הטל של תחייה, ועל ידו באות כל ההשפעות, וכמו שאמר יעקב אבינו (בראשית רבה שם סימן א'): על ידי שהייתי עוסק בתורה, שנמשלה כמים, זכיתי להתברך בטל. נמצא שמיום ראשון של פסח, מתעורר הטל של תורה לרדת בעולם, ואשרי המבקש אז מן השם יתברך להחיות נפשו עם טל התורה, ויתקיים בו מאמר חכמינו הקדושים (ילקוט ישעיה פרק כו רמז תלא): 'כל המשתמש בטל תורה - טל תורה מתייחוו', ויזכה לחיות חדשה.

והעקר לזכר דברי רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן חלק א' סימן קנט), שיש טל לברכה שהוא התעוררות חדשה ללמוד תורה, ויש טל לקללה, שהוא התעוררות חדשה לעסק בל"ט מלאכות עולם הזה, ביגיעות ובטררחות גדולות, כי ל"ט אותיות ט"ל, רק הכל כפי מהות המקבלים, מי שרוצה לקבל טל של ברכה, ולהגות בתורה, יקבל מירידת הטל התעוררות חדשה לעסק בתורה, אבל מי שחושק בעסקי עולם הזה, יקבל מירידת הטל תשוקה לעסקי עולם הזה, ויבלה ימיו בטררחות וברדיפות אחר הממון, חס ושלום, ועל כן אשרי מי שאינו מטעה את עצמו כלל, רק מתפלל הרבה אל השם יתברך, שיהיו לו כלים חזקים לקבל בו טל לברכה, ואז תהיה לו תורה וגדלה במקום אחד, ולא יחסר לו שום דבר כלל.

ופעם אמר מוה"רא"ש ז"ל בדרך צחות, שבתפלת טל (בסדורי אשכנז), בפיוט

”טל תן לרצות עמך“ המנהג הוא, שהשליח צבור אומר פסקא פסקא, ועל כל פסקא עונים הצבור ביחד בקול רם ”בטל“, והרמז בדבר, שאם אדם רוצה לקבל הטל לברכה, ושתהיה לו התעוררות חדשה לעסק בתורה ובעבודת השם יתברך בכל יום, העקר לבטל את עצמו מכל וכל, ולבקש מהקדוש-ברוך-הוא שתתבטל ממנו התשוקה והחמדה להבלי עולם הזה, ויהיה נמשך עליו טל לברכה, שהוא תשוקה וחמדה לתורה ולעבודת השם יתברך, וזהו שצועקים הקהל פעם אחר פעם, בעת ברכת טל, ”בטל“ - לשון בטול, שתבטל את עצמך לגמרי אל השם יתברך, ואז בודאי יהיה הטל שנמשך עליך לברכה, ותקבל התעוררות חדשה ללמוד תורה הקדושה ולעבודת השם יתברך בכל יום.

ודיקא בימים אלו, בין פסח לעצרת, שנשמות ישראל מכינים עצמם לקראת קבלת התורה בחג השבועות, מסגל מאד לבקש על הטל לברכה, שתהיה לו התעוררות חדשה ללמוד תורה בחשק גדול, ושיהיה שמור מכל מיני טללים רעים חס ושלום, שהם כסופים ורצונות לעסקי עולם הזה, ביגיעות וטרחות גדולות, כי התפלות בימים אלו מועילות מאד, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ויקרא רבה כח, א): ה' ישמר לנו מרוחות רעות ומטללים רעים, אימתי? באלו ז' שבועות שבין פסח לעצרת, עינן שם, כי על שם זה היה הכהן מניף הקרבן עמר ביום ב' של פסח, כדי לבטל רוחות רעות ומטללים רעים, וכשיש טל לברכה, אפילו אם עוסק במלאכת עולם הזה, כדי להרויח פרנסתו, ולהביא מחית

ביתו, הל"ט מלאכות, כדגמת ל"ט מלאכת המשכן, שעל ידם נבנה בית להשראת השכינה הקדושה, מה שאין כן בלי דעת דקדושה, הל"ט מלאכות כדגמת ל"ט מלקות, שאדם לקוי ומקלל בכל מלאכה שעושה, כי אינו רואה סימן ברכה במעשה ידיו, ומתאונן וקורא תגר, למה צריך לעסק במלאכה זו ולא באחרת? ואף פעם אינו שבע רצון במה שעושה, ולכן יש לבקש הרבה בעת "תפלת טל" - שיהיה הטל, לברכה ולא לקללה, לחיים ולא למות, לשבע ולא לרזון, ושיכנס בו חשק ורצון קדש ללמד תורה, ולהחיות עצמו בטל התורה, ואז ימשך עליו שפע טל קדוש לכל השנה כלה, ולא יחסר לו שום דבר כלל.

קדשת חול המועד

מוהרא"ש ז"ל אמר, שימי חול המועד הם ימים מעלים מאד, כי הם קדושים בקדשת המועד ממש, ועל כן נקראים "חול המועד" כי הם מחברים מ"חול" ו"מועד" ביחד, שאף שמצד אחד הם ימי "חול", אכל מצד שני הם גם ימי "מועד", וצריכים להזהר לכבדם וליקרם כראוי, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (מכילתא פרשת בא) על הפסוק (ויקרא כג, לו) "אלה מועדי ה' אשר תקראו אתם מקראי קדש - לרבות חולו של מועד", לכבדם במאכל ובמשתה ובכסות נקיה, עין שם, ולפי הרבה פוסקים (עין במשנה ברורה ובאור הלכה ארח חיים ריש סימן תק"ל), מלאכות שאינן צריך

המועד, וגם אינן דבר האבד, אסורים בהן מדאורייתא, ומוכח בראשונים (רש"י מכות כג ע"א, רשב"ם פסחים קיח ע"א), שמה שאמרו חכמינו הקדושים (שם) כל המבזה את המועדות, כאלו עובד עבודה זרה, זה סובב והולך על ימי חול המועד, שצריכים להזהר בכבודם מאד, ואיתא בפרוש הרב רבי עובדיה ברטנורא ז"ל (מסכת אבות פרק ג' משנה י"א) על המשנה (שם), המבזה את המועדות אין לו חלק לעולם הבא, "ימים של חול המועד, שעושה בהן מלאכה, או נוהג בהן מנהג חול באכילה ושתייה", עין שם, שלא רק שאין לעשות בהם מלאכה, אלא שצריכים לנהוג בהם כבוד באכילה ושתייה, הרי שצריכים לכבד וליקר ימי חול המועד מאד, ולהתנהג בהם מנהג של מועד ולשמח בהם, כי גם עליהם נאמר (דברים טז, יד): "ושמחת בחגך", כי הם חלק מן היום טוב מממש.

ואף שמנהג העולם לטייל בחול המועד עם המשפחה והילדים, אכל צריכים להזהר שיהיו הטיולים בתכלית הפשרות והצניעות, וללכת רק למקומות שהכל מתנהג על פי דרכי התורה והצניעות, וכמו בא בשלחן ערוך (ארח חיים סימן תקכט סעיף ד'), חייבים בית דין להעמיד שוטרים ברגלים, שיהיו משוטטים ומחפשים בגנות ובפרדסים ועל הנהרות, שלא יתקבצו שם לאכול ולשתות אנשים ונשים ויבואו לידי עברה, וכן יזהירו בדבר זה לכל העם שלא יתערבו אנשים ונשים בבתיהם בשמחה, ולא ימשכו ביין שמא יבואו לידי עברה, אלא יהיו כלם קדושים, עין שם, והקפידו כל כך על הצניעות והישרות במועד, עד שתקנו הצומות

של שני חמישי ושני, הנקראים "בה"ב", אחרי חג הפסח וחג הסוכות, לכפרה, אולי לא התנהגו בימי המועד בצניעות ובזריזות כראוי, וכמובא בטור (ארח חיים סימן תצב): נוהגים להתענות שני וחמישי ושני אחר המועד, כי הם ימי משתה ושמחה ואולי חטאו, עין שם, וכן מובא בבעל הטורים (ריש פירוש שופטים), ענין סמיכת שופטים ושופטים לפירוש הרגלים (סוף פירוש ראה), כי השופטים מזהירים העם שלא לחטא ברגלים, עין שם, הרי מפרש יוצא, שצריכים שמירה יתרה בימי חול המועד כדי להזהר בקדושתם כראוי, ואשרי הזוכה לחטוף בהם כמה נקודות טובות של תורה ותפלה, בין הטיולים והנסיעות, כי זהו עקר תכלית החג, וכדאיתא בירושלמי (מועד קטן ט ע"א) אמר רבי אבא בר ממל, אלו היה מי שימנה עמי, התרתי שיהיו עושין מלאכה בחול המועד, כלום אסור לעשות מלאכה אלא כדי שיהיו אוכלין ושותים ויגעו בתורה, ועכשו אוכלים ושותין ופוחזים, עין שם, הרי עקר תכלית המועד לעסק בעבודת ה', ואשרי הזוכה להזהר בזה, ולחטוף בהם זמן לתורה ולתפלה ולעבודת השם יתברך.

ופעם בשבת הגדול, ענה ואמר מוה"רא"ש ז"ל בהתלהבות גדולה, הנה בשבת שלפני פסח, נוהגין בכל תפוצות ישראל שהרב דורש "שבת הגדול דרשה", ודורש בהלכה ובאגדה ובהלכות החג, אבל מנקדה אחת של החג שוכחים לדרוש, והוא מענין קדשת ימי "חול המועד", והטיולים שמטיילים בהם, שיהיו בכשרות כראוי, כי בזמן האחרון

התחיל להתפשט נגע רע, רחמנא ליצלקן, שעושים טיולים של זוגות זוגות ביחד, בגנות, ובפרדסים, ובאניות וכו', והולכים למקומות שלא הולכים כל השנה, ובאים לידי פריצות ורעות רבות, רחמנא ליצלקן, והוא דבר חמור מאד, והקדמונים כבר הזהירנו על זה, וכמובא בשלחן ערוך (ארח חיים סימן תכט סעיף ד' הנזכר לעיל), ולכן החכם עיניו בראשו, שיזהר וישמר מאד מכל מיני התקבצות כאלו, וילך עם בני ביתו למקום כשר ומשמר לכבוד החג, ויזכר שהימים נקראים "חול המועד" כי יש בהם שניהם "חול" ו"מועד", שמצד אחד הם "חול", אבל מצד שני הם גם "מועד", וצריכים לשמח בהם, וגם לעסק בהם בתפלה ובשעורי תורה כפי יכולתו, כי בחול גמור, הלא טרוד על פרנסתו, ואין זמן פנוי, אבל בחלו של מועד הרי יש זמן פנוי, ויכולים למלאות אותו עם שעורי תורה כפי הפנאי, ובזה יקיים דברי חכמינו הקדושים (פסחים סח ע"ב), חלקהו - חציו לה' וחציו לכם, ותהיה לו רוחניות וגשמיות גם יחד, אשרי הזוכה להזהר בכבודם של ימי "חול המועד" פראוי.

קדשת אסרו חג

מוהרא"ש ז"ל אמר, אשר יום אסרו חג של השלש רגלים, שהוא היום שלאחר יום-טוב, הוא יום מעלה מאד, ובו תלויה התקשרות ימי החג

שיחות מוהר"א ש"ש

לְכֹל הַשָּׁנָה כְּלָהּ, כִּי הַשָּׁלֹש רִגְלִים הֵם הַלֵּב שֶׁל הַשָּׁנָה (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ל'), וְעַל יָדָם מִמְּשִׁיכִים חַיּוֹת לְכֹל הַשָּׁנָה כְּלָהּ, כְּדֶרֶךְ הַלֵּב שֶׁמִּמְשִׁיךְ חַיּוֹת לְכֹל הָאֵיבָרִים, וּבְכֹל רִגְלֵי נִכְנָסִים בְּאָדָם מוֹחִין חֲדָשִׁים וְהָאֲרוֹת חֲדָשׁוֹת, וְכִמוֹ שֶׁפַּעַם אָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (חיי מוהר"ן סימן פט), 'שְׂאִין אֲנִי אוֹתוֹ הָאָדָם שֶׁהֵייתִי בַחַג הַקֶּדֶם וְכוּ', עֵינַי שָׁם. וְלִכֵּן בְּעֵבֶר יְמֵי הַחַג, נִתְּנָה לָנוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים יוֹם "אֶסְרוּ חַג" – שֶׁהוּא יוֹם שְׂאוּסְרִים וְקוֹשְׁרִים הַחַג לְכֹל יְמוֹת הַשָּׁנָה הַבָּאִים אַחֲרָיו, הֵינּוּ עַד חַג הַבָּא אַחֲרָיו לְטוֹבָה, וְנִחְשָׁב כְּאִלוֹ בְּנֵה מִזְבֵּחַ וְהַקְּרִיב עָלָיו קֶרֶבֶן, וְכִמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (סֵפֶה מֵה ע"ב): 'כָּל הָעוֹשֶׂה אֶסּוּר לַחַג בְּאֲכִילָה וּשְׂתִיָּה, מַעֲלָה עָלָיו הַכְּתוּב כְּאִלוֹ בְּנֵה מִזְבֵּחַ וְהַקְּרִיב עָלָיו קֶרֶבֶן, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קיח, כז): "אֶסְרוּ חַג בְּעֵבֹתַיִם עַד קִרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ"; וּפִרְשׁ רַש"י, יוֹם שֶׁלְאַחַר הַחַג. נִמְצָא שֶׁמִּבֵּין הַשָּׁלֹש רִגְלִים, עוֹשִׂים שְׁלֹשָׁה קְשָׁרִים לְיְמוֹת הַשָּׁנָה, וְנִתְקַיֵּם (קהלת ד, יב): "וְהַחוּט הַמְּשַׁלֵּשׁ לֹא בִמְהֵרָה יִנְתַּק", וְנִשְׁאַרְתְּ הָאֲרֶת הַחַגִּים לְכֹל הַשָּׁנָה כְּלָהּ.

וְאָמַר מוהר"א ש"ש ז"ל, שֶׁכָּל כֶּף מַעֲלָה עֲנִיִן אֶסְרוּ חַג, עַד שְׂרוּאֵין דְּבַר פְּלֵא בְּשִׁלְחַן עֲרוּךְ, שֶׁהָרַמ"א קָבַע עֲנִיִן אֶסְרוּ חַג בְּסִימָן הָרֵאשׁוֹן שֶׁבְּהִלְכוֹת פֶּסַח (ארח חיים סימן תכט), לְפָנַי שְׂאָר כָּל הַלְכוֹת הַחַג, וְכִמוֹ שֶׁכָּתַב: 'וְנוֹהֲגִין לְהַרְבּוֹת קִצָּת בְּאֲכִילָה וּשְׂתִיָּה בְיוֹם אַחַר הַחַג, וְהוּא אֶסְרוּ חַג', וְלִכְאוּרָה יִפְלֵא, הֲרֵי הִלְכָה זֹאת הֵיטָה צְרִיכָה לְהִיּוֹת בְּסוּף הַלְכוֹת הַחַג? ! אֲבָל הַתְּרוּץ, שֶׁנַּעוּץ סוּפוֹ בְּתַחֲלָתוֹ, וְכִבֵּר בְּתַחֲלַת הַחַג,

מזכירים לנו על אסרו חג, שנזכר לאסור ולקשר החג אצלנו היטב, עד שתשאר הארתו לכל השנה כלה, וכמו שמפרש רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן, חלק א', סימן לא), מה שאומרים בליל שבת "שבת וינפש", ואמרו חכמינו הקדושים (ביצה טו ע"א): כיון ששבת וי אבדה נפש, ולכאורה קשה, למה מזכירים זאת בליל שבת, אבדת הנפש במוצאי שבת, שיכול לעורר איזו הרגשה של "וי" בשבת? אבל התרוץ הוא, שעל ידי שאדם מזכיר עצמו בליל שבת, שבמוצאי שבת, הנפש יתרה הולכת ממנו, על ידי זה יחשיב ויוקיר הנפש יתרה מאד, ויתעוררו אצלו רצונות וכסופין להשתעשע עמה, ומזה בעצמו נתהוותה הנפש יתרה. וכן הוא ביום-טוב, שכבר בתחלת היום-טוב, מזכירים לעצמנו את אסרו חג, כדי שנזכר לאסור ולקשר החג אצלנו היטב, ואז לא תעבור ההארה של החג מאתנו כל השנה כלה.

וספר מוה"רא"ש ז"ל, שהגאון הקדוש רבי נחמן מטש"הרי"ן ז"ל היה רגיל לומר, שאין לאדם לומר: "עס איז אדורעך דעם יום טוב" [שעבר היום טוב], רק: עס איז אריין דעם יום טוב [שנכנס היום טוב], כי החג נכנס ומוסיף באדם הארות חדשות, ואינה עוברת ממנו כלל. גם ספר מוה"רא"ש ז"ל מהרב הקדוש רבי יואל מסאטמאר זי"ע, שפעם אמר לו אחד אחר חג הפסח: "דאנקען גאט דער פסח איז אריבער" [תהלה לאל עבר חג הפסח], ענה ואמר לו הרבי בלשון תמיהה: וואס אריבער? ! [מה זה עבר? !] "פסח באגלייט אויז א גאנצע יאר ! [הפסח מלווה אותנו

שיחות מוֹתֵרָא"ש

כָּל הַשָּׁנָה כְּלָה !], הָרִי יֵשׁ חַיִּיב לְזָכֵר יְצִיאַת מִצְרַיִם בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, וְדִיקָא מִחַג הַפֶּסַח נִכְנָס בְּנו כַּח זֶה לְזָכֵר יְצִיאַת מִצְרַיִם בְּכָל יוֹם, כִּי חֲכָמֵינוּ הִקְדוּשִׁים אוֹמְרִים (פְּסָחִים קטז ע"ב): 'בְּכָל דּוֹר וְדוֹר תִּיב אָדָם לְרֹאוֹת אֶת עֲצָמוֹ כְּאִלוֹ הוּא יֵצֵא מִמִּצְרַיִם', נִמְצָא שְׁחַג הַפֶּסַח קוֹבֵעַ בְּנו זְכִירַת יְצִיאַת מִצְרַיִם עַל כָּל הַשָּׁנָה כְּלָה, אִם כֵּן לֹא עָבַר הַפֶּסַח כְּלָל, רַק מְלֻוָּה אוֹתָנוּ כָּל הַשָּׁנָה כְּלָה.

וְהִנֵּה הַפֶּסוּק שְׁלוֹמְדִים מְמַנּוּ חֲכָמֵינוּ הִקְדוּשִׁים (סְפָה מֵה ע"ב) עֲנִין אֶסְרו חַג, שֶׁהוּא פְּסוּק (תְּהִלִּים קִיח, כז): "אֵל הַיְיָ"ה וַיֵּאָר לָנוּ אֶסְרו חַג בְּעִבּוֹתַיִם עַד קִרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ", יֵשׁ בּוֹ רְמִזִּים נִפְלְאִים, וְכַמוֹכָא בְּכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל (שַׁעַר הַכְּבוֹנוֹת, דְּרוּשֵׁי אֶסְרו חַג, דְּרוּשׁ ב'): וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: 'בְּאוֹר הַכְּתוּב אֵל ה' וַיֵּאָר לָנוּ כו', פְּרוּשׁ, כִּי הִנֵּה עֲתָה בְּיוֹם אֶסְרו חַג - עוֹלָם הַעֲשִׂיָה הוּא לְמַעְלָה בַּיְצִירָה הַנִּקְרָא 'אֵל הַיְיָ'ה... וְהִנֵּה 'אֵל הַיְיָ'ה בְּמִלוֹאֵם הֵם בְּגִימְטְרִיא 'יֵאָר' כְּזֶה: אֶלְף, לְמַד, הוּא קפ"ה, הוּי"ה הוּא כ"ו, וְהֵם כְּמִנְיֵן 'יֵאָר'. וְנִמְצָא, כִּי אֵל הַיְיָ"ה הוּא עֲצָמוֹ כְּשִׁמְתָמְלָא נַעֲשָׂה כְּמִנְיֵן יֵאָר. וְזֶהוּ אֵל הַיְיָ"ה וַיֵּאָר לָנוּ, רְצָה לוֹמַר כִּי מִן אֵל הַיְיָ"ה שְׁנַעֲשָׂה יֵאָר אָנוּ מִתְפַּלְלִין שְׁיִמְשִׁיךְ אוֹתָהּ הָאֲרָה לָנוּ. וְזֶהוּ וַיֵּאָר לָנוּ. וְכַאֲר, כִּי עֲנִין הַהָאֲרָה הַזֶּה שְׁאָנוּ רוֹצִים לְהַמְשִׁיךְ הוּא, לְפִי שְׁעֲתָה הוּא בְּיוֹם זֶה שֶׁל אֶסְרו חַג. וְזֶה מֵה שְׁאָמַר הַכְּתוּב: "וַיֵּאָר לָנוּ אֶסְרו חַג" כו'; עַד כְּאֵן לְשׁוֹנוֹ.

וְתַמְצִית הַדְּבָרִים לְעוֹבְדָא וּלְמַעֲשָׂה, שְׁשִׁנֵּי שְׁמוֹת הִקְדוּשִׁים "אֵל הַיְיָ"ה שְׁמֵאִירִים תְּמִיד לְמַעְלָה בְּעוֹלָם הַיְצִירָה, שֶׁהוּא עוֹלָם

המלאכים, עכשיו מאירים גם בנו בעולם העשיה, אפלו בתקף הדין והטבע המרמז בשם אלהים, כי אלהים בגימטריא הטב"ע, וממשיכים על ידי הארת החג, כל מיני השפעות טובות, מזון רוחני ומזון גשמי, לכל ימות השנה, שזהו א"ל הוי"ה, גימטריא ז"ן, ויאיר לנו, לנ"ו בגימטריא אלהים, שהחג מאיר בתוכנו אלקותו יתברך, גם בתקף הדין והטבע, כי אחרי הארה הגדולה של היום טוב, עדין נשאר בנו ניצוצי אור, להאיר בהם כל ימות השנה, כי יום אסרו חג פרושו, מלשון אסור וקשר, שלא תסתלק קדשת החג לגמרי, אמנם נתקשר בקדשת החג כדי שתשאיר לנו קצת הארה מן החג כל השנה כלה, ולכן א"ל הוי"ה בגימטריא ז"ן, ונמשך מזון ופרנסה לאדם לכל השנה, ויאיר לנו, היינו שנשארה בנו הארת היום טוב, עד שנמתיק מדת הדין, שהוא שם אלהים בגימטריא לנ"ו, והכל על ידי שנקים אסרו חג בעבותים עד קרנות המזבח, ונכבד יום אסרו חג, שנחשב כאלו בנה מזבח והקריב עליו קרבן, נמצא שסגלות יקרות מאד מנחות בתוך יום אסרו חג, ואשרי הנזהר בו, ומקשר עצמו על ידי תפלה והתבודדות לימות החג, ומודה ומהלל את השם יתברך ביום אסרו חג, על החסד הגדול שנתן לנו חגים קדושים כאלו, כי אז יאיר אצלו החג כל השנה כלה, וימשך עליו שפע גדול ברוחניות ובגשמיות.